

Урок 44

Тема. Айзек Азімов — майстер наукової фантастики. «**Фах**». Роздуми про майбутнє людини й людства

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння цікавих фактів життя Айзека Азімова, сюжету оповідання «Фах»; уміння усвідомлено читати різними видами текст твору, відповідати на питання за змістом прочитаного/почутого тексту/медіатексту, стисло або вибірково переказувати прочитане та/або почуте; визначати тематику, ідейно-тематичні та естетичні особливості твору, висловлювати власні погляди, ідеї, переконання, своє ставлення до зображених у творі подій і ситуацій, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади. **Ключових:** розвиток уміння розмежовувати в художньому тексті фактичну інформацію та підтекст, коментувати підтекст, наводити цитати для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; представляти текстову інформацію, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань. *Бесіда про читацькі уподобання.*

- Чи подобається вам читати фантастику?
- До якого жанру належить відомі вам із 6 класу твори Рея Бредбері «Усмішка» і Роберта Шеклі «Запах думки»?
- Які фантастичні твори ви ще читали? Назвіть свій улюблений фантастичний твір і розкажіть, чим він вас зацікавив? Чи є у вас улюблений письменник у жанрі фантастики?
- Чи відоме вам ім'я американського фантаста Айзека Азімова? Що ви знаєте про його творчість?

II. Мотивація навчальної діяльності. *Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів* відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. Айзек Азімов - один із найавторитетніших письменників Америки. Разом з Робертом Хайнлайном і Артуром Кларком він входить до так званої «Великої трійки» письменників-фантастів. Крім того, Азімов зробив дуже багато для того, щоб популяризувати науку. Айзеку Азімову належить ряд унікальних літературних рекордів. По перше, він нагороджений майже тридцятьма різними літературними преміями. По друге, на його рахунок 467 фантастичних і науково-популярних книг про все цікаве, що створено людиною. Багато хто за все життя стільки навіть не прочитає. Працьовитість Азімова стала легендою. Артур Кларк жартував: «Він має чотири друкарських електромашинки і може друкувати відразу чотири книжки двома руками і двома ногами. А скільки він перевів дерев! Щоб видати його твори, довелося знищити тисячі гектарів лісу. Азімов – це справжня екологічна катастрофа. Але, незважаючи на все це, він – не робот».

То хто ж він, Айзек Азімов?

Бесіда за епіграфом до розділу (с. 214 підручника).

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Знайомство з особистістю письменника.

Робота з підручником. Опрацювання матеріалу підручника на с. 214 -216.

Перегляд навчального відео від Адріани Химинець. «Айзек Азімов. життя і творчість»: <https://www.youtube.com/watch?v=YqWfuILvR3A&list=PLnWF-QntWd3sJKIGTDxh9-5BS7ROsqfSB>

Обговорення матеріалу з використанням запитань підручника на с. 217.

Штрихи до літературного портрета. Цікаво, що автор оповідань про космічні подорожі сам боявся літати, тому численні міжнародні премії митцеві вручалися в його квартирі. Він не любив користуватися комп'ютером і автомобілем, віддавав перевагу друкарській машинці та велосипеду. Його ім'я й обличчя були настільки відомі, що він першим із письменників з'явився на телеекрані в рекламних роликах. Своїм ім'ям він підтримував багато починань і проектів. Він був дуже багатим письменником, але великі гроші не були для нього ознакою успіху чи значимості людини, він ними практично не користувався. У нього не було ні яхт, ні маєтків, вони просто були йому не потрібні. Все, що він хотів: друкарська машинка в тихій кімнаті із заштореними вікнами – у нього було. Його не цікавили ні слава, ні гроші. Він допомагав людям, роздаровуючи їм ідеї - як колись допоміг йому Джон Кемпбелл.

Робота з ілюстрацією на с. 216. Творці японського робота-андроїда ASIMO (Advanced Step in Innovative MObility) використали асоціювання з ім'ям Азімова із вдячності за використану ідею. Хоча слово *робот* придумав не Азімов, але своїми творами про роботів, по суті, він змінив світ, вплинувши на майбутнє, про яке писав.

IV. Формування нових знань, умінь, навичок і компетенцій.

Знайомство з твором. «Фах» один із найкращих творів Азімова. Жанр твору визначають інколи як оповідання, інколи як повість. Автор змальовує людське суспільство у далекому майбутньому - 66 столітті. Він детально описує систему освіти майбутнього. Усі діти у 8 років отримують навички читання шляхом запису спеціальної комп'ютерної програми прямо в мозок і до школи не ходять. У 18 років підлітки отримують певну Освіту із стрічки з професійними знаннями, причому вони неможуть обирати ні професію, ні рівень професійної підготовки. Усе за них вирішує лікарська комісія, яка перед тим дослідила їхній мозок. У травні вони змагаються за вакансії, запропоновані представниками 1500 Зовнішніх світів і мріють потрапити на планету класу А, де комфортне життя, зручні умови праці та хороша зарплата. Але основний зміст цієї історії - епізод перебування героя в «Інтернаті для недоумків», його спогади про минуле, втеча з інтернату і спроба змінити хід подій.

Робота над змістом твору: читання, переказ і обговорення (с. 217-220).

- Хто оповідач у творі, чиїми очима ми бачимо події?
- Що понад усе цінується в суспільстві майбутнього?
- Яку роль у житті людей майбутнього відіграє освіта? Яка основна мета цієї освіти?
- Чи краща система освіти, зображена в творі, за нашу сучасну? Чим саме? Чи має вона недоліки?
- Чи легко героям зображеного суспільства майбутнього реалізувати свої мрії, задуми, духовні устремління? Чи не є жорстокою така система відбору людей за схильністю до професії?
- Як ви розумієте назву твору? Яку роль відіграє вона в розкритті основної теми?
- Якого символічного значення набуває слово *фах* стосовно головного героя? (Це не лише освіта людини чи її професія, а також її справжнє покликання, талант, призначення.)

Словник. **Фах** — це вид трудової діяльності, заняття, що передбачає професійну підготовку і є основним засобом заробітку людини, її професія.

Рольова гра. Перекажіть прочитані сторінки від імені Джорджа. Опишіть, як змінювалися почуття героя в описаних епізодах твору?

Працюємо в групах. Презентуємо систему освіти: А. День Читання, Б. День Освіти.

V. Закріплення вивченого матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Складання «Карти емоцій» головного героя.

Заповнення узагальнюючої таблички (права сторона вільна для учнівських спостережень і думок.

Теми	Проблеми оповідання «Фах»
Система освіти	Основна мета освіти: освіта для людини чи людина для освіти?
Вибір професії	Фах – це покликання чи набір знань та навичок?
Розвиток науки і техніки	Вплив науково-технічного розвитку на розвиток людини, її особистості

Обговорення в групах важливості порушених автором питань.

Виконання інтерактивної вправи «Майбутнє в оповіданні "Фах". Так чи ні?»:
<https://learningapps.org/display?v=pjc8n977t25>

VI. Підбиття підсумків, рефлексія.

Рефлексія. Відкрийте п'ять секретів дружби, повідані лисом Маленькому принцу.

Працюємо вдома. 1. Прочитайте продовження оповідання «Фах». Доберіть із тексту цитати до характеристики образів Джорджа Плейтена, Арманда Тревіліяна, Хейлі Омейні. Визначте їхнє ставлення до науки, самостійного здобуття знань. 2. Дізнайтесь з інтернет-джерел про типи темпераменту і спробуйте визначити, який із них притаманний Джорджу Плейтену. Аргументуйте свою думку. 3. Дізнайтесь з інтернету про наукові прогнози Айзека Азімова. Висловіть свою думку про ці передбачення.